

ROZBIERANIE (41) *sb n*

rozbiekanie (40), **rozbiranie** (1); rozbiekanie : rozbiranie *CzechRozm* (2:1).

o oraz a jasne, końcowe e pochylone; -bie- (2) *Oczko, SarnStat, -bie- Mącz* (7).

sg *N* rozbiéranié (17); -é (1), -(e) (16). ◊ *G* rozbiéraniã (7); -ã (6), -(a) (1). ◊ *D* rozbiéraniu (7).

◊ *A* rozbiérani(e) (3). ◊ *L* rozbiéraniu (7).

Składnia przydawki dopełniającej równoznacznej z dopełnieniem sprawcy: rozbiekanie od kogo (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVII w. s.v. rozebrać; poza tym w objaśnieniu s.v. rozbiekalny oraz rozbiór.

I. Rzeczownik od „rozbiekać” (38) :

1. [*Demontowanie konstrukcji [czego]:* Item a fractione alias do rozbiekania 20 fornacium [...] facit mrc. 2 gr. 24 *RachBonera* 1558 172.]

2. [*Branie do różnych miejsc [czego]:* bednarzowi od 2 kadek do rozbiekania piwa 1 fl. *InwBiskWłocł* 1582/330.]

3. *Zdejmovanie z kogoś odzieży [kogo]* (1) : do poługi stołowej/ nośzenia potraw/ łłania łóż/ rozbiekania pielgrzymów fię vbiegiwãią *ReszHoz* 120.

4. *Dokładne rozpatrywanie jakiejś sprawy, rozmyślanie nad nią, omawianie; analizowanie tekstu; disputatio Mącz, Modrz; commentatio, contemplatio Calep, Cn; disceptatio, disquisitio, disserendi actus, racionatio, speculatio Mącz; consultatio, tractatus Modrz; circumspectio, consideratio, dispectus, examinatio, excogitatio, meditatio, perpensatio, ratiocinatio, reputatio, theorema Cn* (37) : Vocare in disquisitionem, przowieść yákã rzecz ku rozbiekaniu. *Mącz* 336d; *KuczbKat* 30; *PO* doba sie mi przeto ono/ co męzowie vczeni przy kãzdem rozbiekaniu zã rzecz potrzebnã łãdzã/ ábychmy oney rzeczy o ktorey mowić mamy/ łpołob y przyrodzenie naprzod wypifãli *ModrzBaz* 2v, 24; *WujNT* 467.

rozbiekanie czego (13): ktorzy [męzowie] fię zezli w rádę/ dnia pierwzego miefiãcã dziefiãthego/ ku rozbiekaniu wlytkiey they łprãwy [*examinare negotium istud*]. *BibRadz* 3.*Esdr* 9/16; *CzechRozm* 103; Rozbiekanie słow X(iędzã) K(anonika) ktorymi opifuie ántychristã. *CzechEp* 327 *marg*; *LatHar* 190, 324.*Cf* »rozbiekanie rzeczy«.

rozbiekanie czego [=przez co] (1): ktore [plotki, tj. głupstwa] żadnego gruntu zbãwiennego [...] w łobie nie mãiã: iedno iãkieś łubtylnie chytne rozumu ludzkiego rozbiekanie *CzechRozm* 19v.

rozbiekanie o co (1): SŁufnie tedy czelnieyřzym [!] ołobam [...] bywa rołkazano/ áby z wielkã pilnořciã á długo wlytkiemu się przypãtrowãli/ [...] obaczãiac łprãwę/ o ktorã w rádzie rozbiekanie ma być *ModrzBaz* 26v.

rozbiekanie o czym (3): ODprawiliřmy iuż rozbiekanie o zbytku/ ktory bywa w pokãrmiech/ w łzãtãch/ y w rzeczãch Wenerze należãcych. *ModrzBaz* 55v, 27, 27v.

Wyrażenia: »pilne rozbi(e)kanie« (2): áczkolwiek iest iefczze wiele rzeczy/ ktore godne łã wważãnia/ y pilnego [...] rozbirãnia *CzechRozm* 10; *Phil* L3.

»rozbiekanie rzeczy« [*w tym: jakiej, jakich* (4)] [*szyk* 5:3] (8): Constituere disceptationem, Zmowić áłbo połozyc czãs ku rozbiekaniu rzeczy *Mącz* 413a, 333b, [338]a, [407]a, 436b; *CzechEp* 416; *Phil* L3; ná ten czãs ołobliwie/ dzieñ [...] łtraw ná rzeczy Bołkich wważãniu y rozbiekaniu *LatHar* 191.

»rozbiekanie sumnienia« = *rachunek sumienia* (6): Modlitwy przy rozbiekaniu sumnienia. *LatHar* 69, 69 [2 r.], Aaa3, Aaa7v [2 r.].

Szeregi: »rozbiekanie i dysputowanie« (1): Thema, latine propositio, sive propositum, Powieść/ pytanie/ gadka/ ku rozbiekaniu y dysputowaniu wzięta. *Mqcz* [454]c.

»uwazanie, (i) rozbiekanie« [szyk 4:1] (5): *CzechRozm* 10; Wfzákze mi fie zda, iz nie lada iakie bylo rzeczy tey od onych starych patrelow vważanie y rozbiekanie *CzechEp* 416; *Calep* 222b; *LatHar* 191, 324

a. Rozpatrywanie na sędzie (5) :

Wyrażenie: »rozbiekanie rzeczy« [szyk 1:1]: (2): na sędziech/ na feffych/ przy rozbiekaniu rzeczy wielkich/ przedzey fie zawydy ieden człowiek na zdaniu na fwym omyli/ niż wielka gromada ludzi. *GórnDworz* Ggv; *Oczko* A2v.

Szereg: »sądzenie i rozbiekanie« (1): Sprawiedliwość, Co znaczy Sceptrum [noszone przed królem]. [...] Przy famym sędzeniu y rozbiekaniu. *SarnStat* 2.

a. Ocena dokonywana przez Boga na Sędzie Ostatecznym (2) : nie racz zachowywac na kazn złości moich/ [...] do onego strážliwego na sędzie rozbiekania. *LatHar* 142; *WujNT* 314.

II. Rzeczownik od „rozbiekać się”: *zdejmovanie z siebie odzieży* (2) : Apodyterium, Spoliatorium, Locus in quo loturi aut sudaturi, vestes deponabant, quas capsarii servabant – Izba albomieſce do rozbiekania, niz do łazniey wnidze, zuwalnia. *Calep* 81b.

a. Ceremonia rozbiekania się króla, w którym uczestnictwo dworzan było wyróżnieniem (1) : Raz v rozbiekania bydz chciał [p. *Wojnicki*] ale Kr IM do dalszego pokoju w Lozniczę szedzy zawarł się. *ActReg* 142.

III. Wniosek wynikły z rozpatrywania, zastanawiania się [iż] (1) : Abowiem gdyby łowa ty prawdziwe były/ [...] tedyby około nich muſiało takie rozbiekanie w fercách ludzkich vrość. Iz iefli łowo na świecie widziáne/ przez ktore *X(iqdz)K(anonik)* rozumie Boga Bożego fyná/ ten świat famo z siebie y przez fie czynilo: [...] tedy to żadną miara [...] być inaczey nie może/ iedno [...] *CzechEp* 198.

Cf ROZBIERAĆ, ROZBIERAĆ SIĘ

KW, (LWil)